

Bájkkeavijssa NuorttaSálto

Báhtin, vállidin, vuolggin...

Tæksta: Børge Strandskog
Járggálibme: Divte Media/I dar Kintel

Ienemus oassáj li ájggomusá læhkám buore, valla dutkam sámij ja Sáme birra le histávralattjat ienemusát dagádum dutkijs álgusbieles. Báhtusa li álu sjaddam dan milta. – Vierttip iesj mierijt ja ássijit ávdedit dutkamij. Vuosedit guoradallama máhttá liehket sáme sebrudahkaj ávkken, ja jut ájnas le iesj oassálasstet.

Dav miejnni dutkamrádevadde Árranin, Åsa Nordin. Boachte mánnodagá jádet seminárav sáme guovlo dutkama birra Árran julevsáme guovdátjin. Ásadibme le oasse sáme bievjij Nuortta-Sálton, ma iehkedis álggi.

Åsa Nordin subtsas sáme álmugin li guhka átsádallama dutkamijn. Valla aktisaj dádjadus dutkij birra le; báhtin, vállidin ja vuolggin, ja sáme iesj ettjin jali vuorjját oadtjun dutkama báhtusij birra diehtet. Gávnnuji aj moadda buojkulvisá guoradallama li tjadáduvum vuogij milta ma li illastam ja máhtti vierredahkon gáhtjoduvvat. Dábdos buojkulvisá li gállomihhtim sámij ja sámij ráboj rahpam ja sáme sjelehtaj gádodibme guoradallamdiehti.

Sæmmi bále le tjielgas sáme sebrudahka dárba dutkamav.

- Udnásj dilen massá sáme álmuk ienep dieđojt gå mij buvtaduvvá. Dille mij le aktisaj moadda álgoálmugij gaskan. Állo bájkálasj dieđo maseduvvi jus e duodastuvá ja guoradallamij baktu joarkeduvá, tsojggi Nordin.

Aktan Nordlánda universitehtajn le Árran sáme dutkaminstiutav ásahtttjámín. Sáme sebrudagá árho ja dárbo galggi liehket dutkaminstituhta dájma vuodo. Duodastahtema, tjielgastahtema ja ávdánbuktema baktu galggá instituhta sáme sebrudagáv nannit ja ávdánahttet.

- Sáme sebrudagán le állo diehto mij le árvulasj aj værálvtjiddásasj aktijvuodan. Moadda dádjadi allerikaj iellemvuogen li negatijva vájkkudusá luonnduj ja luonndouressursajda, sæmmi bále gå vuojnii álgoálmugijn le viessomvuohke mij buorebujt bærrájgáhtsá biologalasj valljudagáv ja ekologalasj guoddelis

ávdánahthemav. Dat le akta sivájs gå mij sáme aj galggap guoradallat. Dat vaddá midjij máhttelisvuodaj politikav ja sebrudagáv vájkkudit ietjama ævtoj milta, guovlulattjat, nasjonalattjat ja rikajgasskasattjat, miejnni Nordin.

- Valla ájnnaamos le jut guoradallama ma tjadáduvvi, sáme perspektijvas tjadáduvvi vaj dieđo ma gaskostuvvi værálidj li nav gåk iesj dav dábdáp. Dat diehto ja dat kultuvra majna lip bajássjaddam, le ietjádijda aj ájnas. Juohkka sebrudagán le riektá dutkat ietjas njuolgasúsáj ja árhoj milta. Ja sáme dutkam birri ienemusát sámegeiellaj, dættot Nordin.

- Ietjam giela ano tjadá sjaddá giehpap sáme dieđov ja sáme árhojt ávdedit. Navti aj gádodip dav dábalasj ja tjanádum gáddalimev guoradallamij ja dutkij vuosttij sámij gaskan, jáhkká Åsa Nordin.

*Ulmutja ietjá sebrudagájs li histávra tjadá sámijit gæhttjam máttij tjalmij: muhttijn imálussjamijn, ietjádá vas fantásija baktu, muhtema dutke diedalasj tjalmij, ietjádá kameralinsaj baktu ja dájddárij tjalmij, muhtema roaddomijn, ja muhtema li vas mijáv sihtam ietjádjuhttet.” (Árrana vuosádusás”).
Tjuorgastahka Richard Lovett:
Norwegian Pictures (1885)*

*”Folk fra andre samfunn har gjennom historien sett på samene med mange forskjellige øyne: noen med undring, andre med ganske livlig fantasi, noen med forskerens vitenskapelige briller, andre gjennom kameralinse og kunstnerblikk, noen med respekt, mens andre har ønsket å forandre oss”(fra Árrans utstilling”).
Illustrasjon fra Richard Lovett:
Norwegian Pictures (1885)*

Åsa Nordin le julevsáme guovlo sveriga bieles (Jielleváres). Sujna le Ph.d-eksábma sáme áhpadasás Ubbmema Universitehtas ja le dutkamrádediddje Árranin. Åsa Nordin kommer fra lulesamisk område på svensk side (Gällivare). Hun har Ph.d-eksamen i samiske studier fra Umeå universitet og forskningsrådgiver på Árran.

Seminárra mánnodagá le rabás gájkajda. Duodden Åsa Nordina lágádallamij, sjaddi sárnusa ietjádijis aj, duola dagu bájkálasj moalgedime duola dagu May-

Judith Amundsenis
ja Inga Karlsenis.

